

**ИЗРАЕЛСКОТО
ЛОБИ
И
ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА
НА САЩ**

The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy

Copyright © 2007 by John J. Mearsheimer and Stephen M. Walt

All rights reserved

Printed in the United States of America

First edition. 2007

© Джон Дж. Миршаймър и Стивън М. Уолт, автори, 2023 г.

© Петър Герасимов, преводач, 2023 г.

© Книгоиздателска къща „Труг“, 2023 г.

ISBN 978-954-398-766-5

ИЗРАЕЛСКОТО ЛОБИ

И

ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА САЩ

ДЖОН ДЖ. МИЪРШАЙМЪР и СТИВЪН М. УОЛТ

Превод от английски Петър Герасимов

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ТРУД“
2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	9
Въведение.....	17
Лобито и политиката на САЩ в Близкия изток.....	21
Модус операнди на лобито.....	27
Защо е толкова трудно да говорим за израелското лоби?	30
Как написахме нашата книга?	35
Тези, от които се учихме.....	41
Бележка за източниците.....	43
Заклучение	44

ЧАСТ I

СЪЕДИНЕНИТЕ ЩАТИ, ИЗРАЕЛ И ЛОБИТО.....45

Глава 1. Големият благодетел	47
Икономическа помощ	48
Военна помощ	61
Дипломатическа защита и военна подкрепа	74
Заклучение	85

Глава 2. Израел: стратегически актив или пасив? **87** |

Помощ за съдържане на съветската мечта	90
От Студената война до 11 септември.....	102
„Партньори срещу терора“: Новата обосновка	105
Противопоставяне на „бандитските държави“	120
Съмнителен съюзник	127
Заклучение	130

Глава 3. Намаляващите морални основания	132
Подкрепа на онеправданите.....	137
В помощ на приятелската демокрация.....	146
Компенсация за минали престъпления.....	153
„Добродетелни израелци“ срещу „зли араби“	162
Митовете на Кемп Дейвид.....	169
Подкрепата за Израел е Божия воля.....	175
Какво искат американците?.....	176
Заклучение	179
Глава 4. Какво представлява израелското лоби?	180
Определяне на лобито.....	182
Ролята на американските евреи.....	186
Единство в различието и търпимост към различното.....	194
Лобито клони надясно.....	203
Ролята на неоконсерваторите	207
Християните ционисти.....	212
Източници на сила на лобито	223
(Скромното) значение на петрола.....	227
Въпросът за „двойната лоялност“	233
Заклучение	239
Глава 5. Управление на политическия процес	240
Надмощие в Капитолия	241
Създаването на произраелски президенти	258
Контрол над администрацията	261
Заклучение	265
Глава 6. Доминиране в обществения дискурс	266
Медиите са посланието.....	267
Мозъчни тръстове, които гледат в една посока.....	277
Политизиране на академичните среди.....	281
Тактики на възраженията	292
„Новият антисемитизъм“	295
Мощният заглушител	300
Заклучение	308

ЧАСТ II

ЛОБИТО В ДЕЙСТВИЕ.....309

Въведение в Част II.....311

Дневният ред на лобито312

Съединените щати и Израел след 11 септември313

Глава 7. Лобито срещу палестинците318

Лобито унижава Буш324

„Колкото повече нещата се променят...“328

Унилатерализъм да, Пътна карта не334

Арафат умира и нищо не се променя339

„Пауълизиране“ на Райс341

Заключение348

Глава 8. Ирак и мечтите за трансформиране на

Близкия изток353

Израел и войната в Ирак359

Лобито и войната в Ирак367

Пропаганда на войната пред скептична Америка374

Манипулиране на разузнавателната информация за Ирак384

Беше ли войната в Ирак война за нефт?388

Мечти за регионална трансформация.....390

Ролята на лобито в пренареждането на Близкия изток394

Заключение396

Глава 9. На прицел Сирия.....402

Сирийската заплаха.....404

Израел и Голанските възвишения408

Ерусалим и Дамаск след 11 септември415

Лобито и Дамаск след 11 септември417

Защо Буш се огъна?.....421

Заключение424

Глава 10. На мушката – Иран427

Конфронтация или помирение?.....431

Администрацията на Клинтън и двойното съдържане.....436

Администрацията на Буш и смяната на режима	444
Увеличаване на защитата на Израел.....	449
Алтернативите.....	453
Най-малко лошият вариант	459
Заклучение	464
Глава 11. Лобито и Втората ливанска война	465
Предвоенно планиране.....	467
„Могъщата структура на подкрепата“	471
Стратегическа глупост.....	475
Щети върху интересите на САЩ.....	479
Нарушаване на законите на войната.....	484
Лобито набира скорост	493
Американската общественост и Ливан	499
Изпълняване на американски нареждания?.....	501
Заклучение	504
Заклучение.....	506
Какво трябва да се направи?.....	506
Какви са интересите на САЩ?	508
Различна стратегия: „офшорно балансиране“	511
Нови взаимоотношения: Да се отнасяме към Израел като към нормална държава	514
Прекратяване на израелско-палестинския конфликт.....	516
Отношения с лобито	526
Показалец	537

ПРЕДГОВОР

Във всички дела е здравословно от време на време да поставяте въпросителен знак зад шумното говорене, смятано за нещо общоприето.

Бърtrand Ръсел

През есента на 2002 г. сп. „Атлантик“ ни покани да напишем тематичен анализ за израелското лоби и оказването от него въздействие върху външната политика на САЩ. Приехме поръчката с известни резерви, защото знаехме, че това е противоречива тема и че всяка публикация, която разглежда и тълкува подкрепата на САЩ за Израел или израелската политика, вероятно ще предизвика остра реакция. Но повече или по-малко чувствахме, че това е въпрос, който вече не може да се пренебрегне, особено в светлината на терористичните атаки от 11 септември и задаващата се война с Ирак. Ако подкрепата на САЩ за Израел е значителен източник на антиамериканизъм в Близкия изток и на напрежение между ключови стратегически съюзници и ако произраелските групи и отделни лица оказват голямо влияние върху външната политика на САЩ в този жизненоважен регион, тогава е важно въпросът да се повдигне открито и да се насърчи общественото обсъждане на действията на лобито на Израел и тяхното отражение.

Работихме върху текста периодично през следващите две години в тясно сътрудничество с редакторите от сп. „Атлантик“ и през януари 2005 г. им изпратихме ръкопис, отговарящ на нашите предишни споразумения и включващ почти всичките им предложения. Няколко седмици по-късно за наша изненада редакторът ни информира, че списанието е решило да не издава анализа и че вече не се интересува от него.

Представихме ръкописа и на други издания, но стигнахме до заключението, че и те едва ли биха го публикували или пора-

ди неговото съдържание, или заради обема му. Обмисляхме и възможността да превърнем анализа в книга, но отговорите на първоначалните ни запитвания не бяха достатъчно категорични, за да ни убедят да отделим допълнително време и усилия за него. Така че оставихме ръкописа настрана и се обърнахме към други проекти, въпреки че съкратен вариант на този материал бе включен в книгата на Стивън М. Уолт „Укротяване на американската мощ“, която беше публикувана през септември 2005 г.

След това, през октомври 2005 г., изтъкнат американски учен се свърза с нас и предложи да обмислим публикуването на статията в лондонското сп. „Лъндън Ривю Ъф Букс“ (ЛРБ). Някой от сп. „Атлантик“ му беше дал копие от отхвърления текст и той смяташе, че редакторът на ЛРБ, Мери-Кей Уилрмърс, ще се заинтересува. Изпратихме ѝ ръкописа и тя бързо изрази желание да го публикува. След още една актуализация и преработка анализът – сега озаглавен „Израелското лоби“ – беше публикуван в броя от 23 март 2006 г. на ЛРБ. По предложение на един от учените, който бе запознат с един по-ранен вариант на текста, едновременно публикувахме подкрепена изцяло с документи версия на анализа и на уебсайта на колежа по управление *Джон Ф. Кенеди* към университета *Харвард*.

Материалът беше напълно ясен. След като описвахме забележителната материална и дипломатическа подкрепа, която Съединените щати предоставят на Израел, твърдахме, че тази подкрепа не може да бъде обяснена само със стратегически или морални съображения. Всъщност тя се дължи до голяма степен на политическата власт на израелското лоби – една спорна коалиция от физически лица и групи, които се стремят да повлияят на американската външна политика по начин, който облагодетелства Израел. В допълнение към насърчаването на САЩ да направи подкрепата за Израел повече или по-малко безусловна, групи и отделни лица в лобито играят ключова роля във формирането на американската политика по израелско-палестинския конфликт, злощастното нахлуване в Ирак и продължаващите

сблъсъци в Сирия и Иран. Развихме тезата, че тези политики не отговарят на националния интерес на САЩ и всъщност са вредни и за дългосрочните интереси на Израел.

Отзивите за публикацията ни спряха дъха. Само до юли 2006 г. уебсайтът на колежа *Джон Ф. Кенеди* отчете повече от 275 000 изтегляния на работния документ. Получихме множество искания да преведем или препечатаме публикацията на ЛРБ. Както се очакваше, материалът първоначално предизвика буря от критики от най-авторитетните групи или представители на лобито, а ние бяхме класифицирани като антисемити от Лигата против поругаването и в статии, публикувани във вестниците „Джерузалием Пост“, „Ню Йорк Сън“, „Уолстрийт Джърнъл“ и „Уошингтън Пост“. От своя страна „Ню Рипъблик“ посвети четири отделни статии, за да атакува нашия текст, а редица критици ни обвиха незаслужено, че сме допуснали множество исторически или фактически грешки. Някои дори прогнозираха, че анализът (и неговите автори) скоро ще избледнеят и ще потънат според тях в напълно заслужена неизвестност.

Стрешиха. В подкрепа на експозето ни застана пъстра палитра читатели – както евреи, така и не-евреи. Те не бяха съгласни с всеки извод, който бяхме направили, но почти всички се съгласиха, че такъв преглед отдавна е бил необходим. Както се очакваше, реакциите извън Съединените щати като цяло бяха благоприятни и дори имаше няколко положителни отзива и в самия Израел. Положителни оценки се появиха в „Ню Йорк Таймс“, „Файненшъл Таймс“, „Ню Йорк Ривю ъф Букс“, „Чикаго Трибюн“, „Ню Йорк Обзървър“, „Нешънъл Интерес“ и сп. „Нейшън“. Противоречивите отзиви в крайна сметка получиха престижен отговор в широк спектър от новинарски издания – от в. „Аарец“ в Израел до Националното обществено радио в Съединените щати.

Известното списание „Форин Полиси“ организира авторитетно обсъждане на темата в броя си от юли–август 2006 г., а сп. „Уикли Мегазин“, свързано с „Уошингтън Пост“, публикува статия през юли, разглеждаща въпросите, които бяхме по-

ставили. По-късно през лятото рецензент на „Форин Афеърс“ описа нашия текст като „сериозен анализ, който може да даде ход на полезна промяна в политическата парадигма на САЩ в Близкия изток“.

В течение на 2006 г. стана все по-ясно, че дискусиата за Израел и близоизточната политика на САЩ наистина е довела до промяна и е станало малко по-лесно да се обсъжда ролята на лобистите във формирането на политиката на САЩ. Това, разбира се, не беше изцяло наша заслуга, тъй като осведомеността за дейността и въздействието на лобито доста се увеличи след катастрофалната война на Израел в Ливан през лятото на 2006 г., след продължаващия провал в Ирак и личните атаки срещу Джими Картър след публикуването на книгата му „Палестина: Мир, не апартейд“, както и след бушуващата словесна война между Съединените щати и Иран и забележимите, но неуспешни, усилия за заглушаване или очерняне на други видни критици на лобито. Все по-голям брой хора сякаш осъзнаваха, че тази тема се нуждае от осветляване и все повече хора бяха готови да говорят за това.

От значение беше, че и компетентни дейци бяха започнали да признават, че Американско-израелският комитет по обществени въпроси (АИРАС) и други твърдолинейни групи в лобито, включително някои кресливи християни ционисти, не изразяват преобладаващото мнение на американската еврейска общност или на САЩ в по-широкия смисъл на думата. Разрастваше се дебатът дали политиките, застъпени от тези групи, са в интерес на Америка, или в интерес на Израел. В резултат на това някои произраелски групи започнаха да говорят открито за необходимостта от промяна в баланса на силите към по-умерени посоки и авторитетни издания като списание „Икономист“ и в „Ню Йорк Таймс“ публикуваха коментари, в които се изтъкваше, че е дошло време за нови отношения Израел – Съединени щати, които ще са в полза и на двете страни.

Бяхме доволни от това развитие, защото написахме въпросния анализ, за да се насърчат по-ясният поглед и по-откровени-

ят разговор по този проблем. Този разговор е в ход, въпреки че все още има тенденция да прерасне в остър, конфронтационен и прекалено персонален. Но трябваше ли да напишем книга? Може би вече бяхме казали достатъчно и бе време да преминем към други теми. След известен размисъл и въпреки някои опасения стигнахме до заключението, че написването на книга ще помогне за напредъка на диалога по няколко начина.

На първо място, въпреки че първоначалната публикация бе стандартна за повечето списания, пространствените ограничения ни бяха принудили да пропуснем ред важни проблеми и да развием определени теми по-кратко, отколкото би ни се искало. Тази неизбежна краткост може да е допринесла за някои неразбирания на първоначалния текст и написването на книга би ни предоставило възможност да представим по-нюансирано и подробно изложение на нашите възгледи.

В тази връзка книгата съдържа по-пълна дефиниция на лобито, разширена дискусия за ролята на християнския ционизъм и по-пълно описание на еволюцията на лобито във времето. Предоставихме и по-подробен анализ за предишните стъпки на Израел и на моментното му поведение особено към палестинците. Правим това не поради някаква неприязън към Израел или неговите поддръжници в Съединените щати или защото бързаме да осветлим някои грешки в поведението на Израел. По-скоро се обръщаме към тази тема, защото тя е в основата на някои често използвани морални аргументи за оправдаване на извънредното равнище на подкрепа на САЩ за еврейската държава. Фокусираме се върху поведението на Израел, тъй като с тези морални аргументи Съединените щати обясняват изключителната степен на своята подкрепа за Израел. Разглеждаме и спорния въпрос за двойната лоялност, който не е обсъждан в първоначалния анализ.

Второ, написването на тази книга ни дава възможност да отговорим на основната критика, отправена срещу нашия първоначален материал. Ние разгледахме някои от основните ѝ аспекти както в две последователни писма до „Лъндън Ривю

Ъф Букс“, така и на кръглата маса на сп. „Форин Полиси“, спомената по-горе, и написахме подробно опровержение – точка по точка – на различните обвинения към публикацията (вж: *Поставяне на рекорд: Отговор на критиците на израелското лоби*, достъпно онлайн на www.israellobbybook.com). Въпреки че огромния брой обвинения, повдигнати срещу първоначалната публикация, бяха неоснователни – както и различните лични атаки, отправени срещу нас, – имаше редица сериозни критики които повдигнаха важни въпроси за тълкуване и акцентирание. Ние взехме предвид тези критики дори и когато не бяхме напълно убедени в правотата им, и се опитахме да им отговорим в книгата.

На трето място, написването на книгата ни даде възможност да предоставим допълнителна емпирична подкрепа на основните ни твърдения и да актуализиме аналитичния материал. Появиха се и допълнителни доказателства, свързани с важни събития като войната в Ирак и някои други събития – най-вече Втората война в Ливан, юли–август 2006 г., които се случиха след първоначалния анализ. Отговорът на Америка на тази война се оказа допълнителна илюстрация за силата на лобито, както и на вредното му влияние върху интересите на САЩ и Израел. Дейността на лобито може да се види и в еволюцията на политиката на САЩ спрямо Иран и Сирия, а и в жестоките атаки срещу бившия президент Джими Картър, историка Тони Джъд и няколко други видни критици на отношението на Израел към палестинците.

И накрая, тази книга предоставя възможност да се обсъди как Съединените щати би трябвало да работят за своите интереси в Близкия изток и как американците, а и останалият свят, трябва да мислят за влиянието на произраелското лоби. Залогът е голям – както за американците, така и за не-американците – защото Близкият изток е нестабилен и стратегически жизненоважен регион и политиките на Америка в този регион неизбежно ще имат значителни последици. Както показва войната в Ирак, Съединените щати могат да нанесат големи щети на себе

си, а и на другите, ако водят погрешна политика. Този факт прави още по-важни въпросите за това какво движи политиката на САЩ и за необходимостта да се разбере каква трябва да бъде тази политика. Нашата първоначална статия не предлага много положителни рецепти, но заключителната глава на тази книга очертава различен подход към политиката на САЩ в Близкия изток и определя как силата на лобито може да бъде смекчена или да стане по-конструктивна.

Въпреки че виждаме окуражаващи признаци за по-отворена дискусия по тези жизненоважни въпроси, лобито все още има голямо влияние върху американската блискоизточна политика. От друга страна, проблемите, пред които са изправени Съединените щати и Израел в този регион, не са намалели, откакто се появи първоначалният анализ, а на практика може и да са се задълбочили. Ирак е фиаско, израелци и палестинци остават заключени в противоборство, „Хамас“ и „Фатах“ се борят за надмощие в рамките на палестинската общност, а ролята на „Хизбула“ в Ливан е дълбоко смущаваща. Иран все още се стреми да придобие пълен контрол върху ядрения горивен цикъл, групи като „Ал Кайда“ остават активни и опасни, а индустриалният свят все още зависи от петрола от Персийския залив. Всички това са неприятни проблеми и Съединените щати няма да могат да се справят ефективно с някои или с всички от тях, ако американците не са в състояние да водят цивилизован разговор за нашите интереси в региона и ролята на всички фактори, които формират външната политика на САЩ, включително израелското лоби. Затова, за да окуражим продължаването на подетия вече разговор, написахме тази книга.

Отправяме нашите благодарности за оказаната ни помощ, но бихме искали и да изтъкнем един важен акт на сътрудничество. Повече от двайсет и пет години имахме късмета да се радваме на приятелството и подкрепата на един от най-успешните американски учени по социални науки, Самюъл Ф. Хънтингтън. Ние не можем да си представим по-добър модел за подражание. Сам винаги се е занимавал с големи и важни въпроси и

е отговарял на тези въпроси по начини, които останалата част от света не може да игнорира. Въпреки че всеки от нас не се е съгласявал с него по различни поводи през годините – понякога категорично и публично, – той никога не е използвал тези разногласия срещу нас и никога не е бил нещо друго, освен доброжелател, като е подкрепял нашата работа и е разбирал, че науката не е състезание за популярност и че оживеният, но цивилизован дебат е от съществено значение както за научния напредък, така и за здравата демокрация. Благодарни сме на Сам за приятелството му и за примера, който ни е дал с цялата си кариера, и имаме удоволствието да му посветим тази книга.

*Джон Дж. Миършаймър,
Чикагски университет*

*Стивън М. Уолт,
Харвардски университет*

ВЪВЕДЕНИЕ

Америка е на път да влезе в годината на президентски избори. Въпреки че е невъзможно, разбира се, крайният резултат да се предскаже на този етап, някои характеристики на кампанията лесно могат да се предвидят. Кандидатите неминуемо ще се различават във вижданията си за решаване на различни вътрешни проблеми – здравеопазването, абортите, еднополовите бракове, данъците, образованието, имиграцията – и със сигурност, както обикновено, ще пламнат остри интелектуални дебати по ред външнополитически въпроси. Какъв курс на действие трябва да следват Съединените щати в Ирак? Какъв е най-добрият отговор на кризата в Дарфур, на иранските ядрени амбиции, на враждебността на Русия към НАТО и на надигаща се сила на Китай? Следват проблемите на САЩ с глобалното затопляне на планетата, борбата с тероризма и справянето с ерозията на международния имидж на Щатите. По тези и много други въпроси можем с увереност да очакваме оживени спорове между различните кандидати.

Но има една тема, по която можем да бъдем също толкова уверени – че кандидатите ще говорят в един глас. През 2008 г., както и през предишни предизборни години, сериозните кандидати за най-високия пост на земята в един момент ще трябва да разкрият своя дълбок личен ангажимент към една чужда държава – Израел, както и решимостта си да поддържат непоколебимата подкрепа на САЩ за еврейската държава. Всеки кандидат ще подчертае, че напълно оценява множеството заплахи, пред които е изправен Израел, и ще даде да се разбере, че ако бъде избран, Съединените щати при всякакви обстоятелства ще останат твърдо ангажирани със защитата на интересите на

Израел. Едва ли някой от кандидатите ще критикува сериозно Израел или ще предполага, че Съединените щати би трябвало да следват по-безпристрастна политика в региона. Всеки, който го направи, вероятно ще падне по пътя към Белия дом.

Това наблюдение едва ли е смела прогноза, тъй като устремилите се към президентското кресло още в началото на 2007 г. вече прокламираха подкрепата си за Израел. Процесът започна през януари, когато четирима потенциални кандидати говориха на израелската годишна конференция по въпросите на сигурността „Херцлия“. Както съобщи Джошуа Митник във в. „Джуиш Уийк“, „очевидно те се надпреварваха да демонстрират кой е най-ангажиран с отбраната на еврейската държава“¹. В изявление по сателитна връзка Джон Едуардс, кандидатът на Демократическата партия за вицепрезидент през 2004 г., заяви пред своите израелски слушатели: „вашето бъдеще е наше бъдеще“ и каза, че съюзът САЩ–Израел „никога няма да се провали“. Бившият губернатор на Масачузетс Мит Ромни заяви: „намирам се в страна, която обичам, и с хора, които обичам, и като политик съм наясно с дълбоката загриженост на Израел относно евентуалното превръщане на Иран в държава с ядрено оръжие“, като допълни, че „е време светът да изговори на глас три истини: (1) Иран трябва да бъде спрян; (2) Иран може да бъде спрян; (3) Иран ще бъде спрян“. Сенатор Джон Маккейн заяви, че „когато става въпрос за защита на Израел, ние просто не можем да правим компромиси“, а бившият председател на Камарата на представителите Нют Гингрич заяви публично, че „Израел е изправен пред най-голямата опасност за оцеляването си след победата през 1967 г.“.

¹ Joshua Mitnick, „Iran Threat Steals Show at Herzliya“, Jewish Week, January 26, 2007. Виж също: Ron Kampeas, „As Candidates Enter 2008 Race, They Begin Courting Jewish Support“, JTA.org, January 25, 2007; Ron Kampeas, „AIPAC Conference–The First Primary?“ JTA.org, March 6, 2007; Joshua Mitnick, „Candidates Court Israel, Cite Iran Risks“, Washington Times, January 24, 2007; M. J. Rosenberg, „Pandering Not Required“, Weekly Opinion Column, Issue #310, Israel Policy Forum, Washington, DC, February 9, 2007. Стенограми на презентациите на Едуардс, Гингрич, Маккейн и Ромни могат да се видят на www.herzliyaconference.org/Eng/_Articles/Article.asp?CategoryID=226&ArticleID=1599.

Малко след това, в началото на февруари, сенатор Хилари Клинтън (демократ от Ню Йорк) говори в Ню Йорк пред местното отделение на могъщия Американско-израелски комитет по обществени въпроси (AIPAC) и каза, че в този „момент на голяма трудност и голяма опасност за Израел от жизненоважно значение е ние да стоим до нашия приятел и съюзник и да отстояваме собствените си ценности. Израел е фар на това, което е правилно в този район, засенчен от грешките на радикализма, екстремизма, деспотизма и тероризма“¹. Един от нейните съперници за номинацията на Демократическата партия, сенатор Барак Обама (от Илинойс), говори месец по-късно пред членове на AIPAC в Чикаго и изрази известно съчувствие за тежкото положение на палестинците в миналото, но при предизборните си прояви през март 2007 г., след като направи само бегла забележка за „страданието“ на палестинците, той бе недвусмислен в похвалата си за Израел и ясно даде да се разбере, че няма „да направи нищо, за да промени отношенията между САЩ и Израел“². Други кандидати за президентския пост – сенаторът от Канзас Сам Браунбек от Републиканската партия и губернаторът на Ню Мексико Бил Ричардсън изразиха произраелски чувства със същия или дори по-силен плам.

Какво е обяснението за това поведение? Защо има толкова малко разногласия между кандидатите за президент по отношение на Израел, когато има толкова дълбоки разногласия между тях по почти *всеки* друг важен въпрос, свързан със Съединените щати, и когато е ясно, че американската политика в Близкия изток се проваля? Защо Израел получава „безплатен пропуск“ от кандидатите за президент, когато неговите собствени граж-

¹ „Senator Clinton's Remarks to the American Israel Public Affairs Committee (AIPAC)“, February 1, 2007, <http://clinton.senate.gov/news/statements/details.cfm?id=268474>. Вж също: Joshua Frank, „Hillary Clinton and the Israel Lobby“, Antiwar.com, January 23, 2007; E. J. Kessler, „Hillary the Favorite in Race for Jewish Donations“, Forward, January 26, 2007.

² Thomas Beaumont, „Up-Close Obama Urges Compassion in Mideast“, Des Moines Register (online), March 12, 2007; James D. Besser, „Obama Set for Big Jewish Push“, Jewish Week, February 16, 2007; Larry Cohler-Esses, „Obama Pivots Away from Dovish Past“, Jewish Week, March 9, 2007; Lynn Sweet, „Obama to Offer Pro-Israel Views at Chicago Gathering“, Chicago Sun-Times, March 1, 2007.

дани често са дълбоко критични към сегашните политики и когато тези същите кандидати са склонни да критикуват много от нещата, които правят другите държави? Защо само Израел и никоя друга страна в света получава такова последователно одобрение от водещите американски политици?

Някои биха казали, че това е така, защото Израел е жизненоважен стратегически актив за Съединените щати. Всъщност се твърди, че е незаменим партньор във „войната срещу тероризма“. Други ще кажат, че е налице дълбок морален казус, осигуряващ на Израел безрезервна подкрепа, защото тя е единствената страна в региона, която „споделя нашите ценности“, но нито един от тези аргументи не издържа добронамерения контрол. Близките отношения Вашингтон–Ерусалим затрудняват, а не улесняват победата над терористите, които сега са се насочили към Съединените щати, и едновременно с това подкопават позицията на Америка пред важни съюзници по света. Сега, когато Студената война приключи, Израел се превърна в стратегическа обвързаност за Съединените щати. И все пак нито един амбициозен политик няма да каже това публично или дори да обсъди подобен въпрос.

Също така няма убедителна морална причина за американското безкритично и компромисно отношение към Израел. Налице е дълбоко морално основание, свързано със съществуването на Израел и има основателни причини САЩ да осигурят нужната помощ на Израел, ако оцеляването му е в опасност. Но на фона на бруталното отношение на Израел към палестинците в Окупираните територии моралните разсъждения могат да подсказват, че Съединените щати би трябвало да се стремят към по-безпристрастна политика спрямо двете страни в конфликта, може би дори с уклон към палестинците. И все пак е малко вероятно да чуем тази мисъл изразена от някой, който иска да бъде президент, или някой, който би искал да заеме позиция в Конгреса.

Истинската причина, поради която американските политици са толкова ангажирани, е политическата сила на израелското лоби. Лобито е хаотична коалиция от лица и организации, която активно работи за насочване на външната политика на САЩ

в произраелска посока. Както ще опишем подробно, това не е единно движение с централно ръководство и със сигурност не е кабала или заговор, който „контролира“ външната политика на САЩ. То е мощна група, обединена около интереси, съставена както от евреи, така и от не-евреи, чиято ясна цел е да тласка напред каузата на Израел в Съединените щати и да влияе на американската външна политика по начини, които членовете ѝ смятат, че ще бъдат от полза за еврейската държава. Въпреки това различните групи, които съставляват лобито, не са на едно мнение по всеки въпрос, но споделят желанието за насърчаване на особените взаимоотношения САЩ–Израел. Подобно на усилията на други етнически лобита и групи по интереси, активността на различните елементи на израелското лоби е законна форма на демократичния политически живот и е, в по-голямата си част, в съответствие с дългата американска традиция на дейността на групите по интереси. Тъй като израелското лоби постепенно се превърна в една от най-мощните групи по интереси в Съединените щати, кандидати за високи постове обръщат особено внимание на техните желания. Лицата и групите в Съединените щати, които съставляват лобито, се грижат особено активно за Израел и не желаят американските политици да го критикуват, дори когато критиката е оправдана и дори когато е в интерес на Израел. Вместо това тези групи искат лидерите на САЩ да се отнасят към Израел сякаш е петдесет и първият щат. И демократи, и републиканци се страхуват от влиянието му. Всички те знаят, че който и да е политик, оспорващ неговите интереси, има минимален шанс да стане президент.

ЛОБИТО И ПОЛИТИКАТА НА САЩ В БЛИЗКИЯ ИЗТОК

Политическата власт на лобито е от значение не защото тази политика намира място в изявленията на кандидатите за президент по време на техните кампании, а защото има значително влияние върху американската външна политика особено в Близ-

кия изток. Американските действия в този несигурен регион имат огромни последствия за хората по целия свят особено за онези, които живеят там. Само си помислете как неоправданата война на администрацията на Буш в Ирак се отрази върху страданието от десетилетия народ на тази разбита държава. Десетки хиляди мъртви, стотици хиляди принудени да напуснат домовете си, както и една злостна сектанска война между групировки, чийто край не се вижда. Войната бе и стратегическа катастрофа за САЩ и разтревожи и постави под заплаха съюзници на САЩ както във, така и извън региона. Едва ли бихме могли да си представим по-ярка или по-трагична демонстрация на последствията, които Съединените щати могат да предизвикат – за добро или за лошо, – когато използват силата, с която разполагат.

Съединените щати присъстват в Близкия изток от създаването си с много дейности в учебни програми или с мисионерска работа. За някои вдъхновеният по библейски интерес към Светите земи и ролята на юдаизма в тяхната история доведе до подкрепа на идеята за възстановяване точно там на родина за еврейския народ. Цел, която беше прегърната от някои религиозни лидери и общо взето от няколко американски политици. Но би било грешка да се разглежда историята на скромния и в по-голямата си част личен ангажимент като основен камък в ролята на Америка в региона след Втората световна война, а и особено в необикновените ѝ отношения с Израел в наши дни. От разгрома на пиратските флотилии в Атлантика преди двеста години до Втората световна война Съединените щати не са играли значителна роля в контрола, стабилността и сигурността в никоя част на региона, а и американските лидери не са се стремили към такава политика.¹ Удроу Уилсън одобрява Балфурската декла-

¹ Както твърди историкът Питър Л. Хан „Преди Втората световна война САЩ проявяват относително малък официален интерес към Близкия изток. Макар че европейските империи отдавна са замесени в т.нар. Източен въпрос – дипломатическо съперничество за доминиране в Близкия изток (както и в Южна Азия) – правителството във Вашингтон не демонстрира стратегически или политически интереси в региона и така избягва свързването с имперското съперничество там“. Виж също неговата книга *Crisis and Crossfire: The United States and the Middle East since 1945* (Washington, DC: Potomac Books, 2005), 1.

рация от 1917 г. (която изразява подкрепата на Великобритания за създаване на еврейската родина в Палестина), но на практика не прави почти нищо за постигането на тази цел. Всъщност най-същественото участие на САЩ по време на този период е изпращането на проучвателна мисия в региона, организирана от Парижката мирна конференция през 1919 г. под ръководството на американците Хенри Чърчил Кинг и Чарлз Крейн, която стига до заключението, че местното население се противопоставя на продължителните ционистки попъзлования, и не препоръчва създаването на независима еврейска държава. И както отбелязва историчката Маргарет Макмилан, „никой не обърна ни най-малко внимание“ на тези изводи. Обмисляна е за кратко и възможността за установяване на мандат на САЩ върху някои части от Близкия изток, но това остава без последствия и Великобритания и Франция в крайна сметка разделят съответните части от рухналата Османска империя помежду си.¹

Съединените щати играят важна и постоянно нарастваща роля по решаването на въпросите на сигурността в Близкия изток след Втората световна война, водени първоначално от интереса към петрола, след това от антикомунизма, а с течение на времето от все по-разширяващите се отношения с Израел. Първите значими участия на Америка в политиката за сигурност на региона са, първо, зараждащото се партньорство със Саудитска Арабия в средата на 40-те години на XX век (третирано и от двете страни като лакмус за британските амбиции в региона), първите официални ангажименти към Алианса с включването на Турция в НАТО през 1952 г. и антисъветският Багдадски пакт през 1954 г.² След като подкрепят основаването

¹ Макмилан пише за политическата обстановка в Палестина: „Съединените щати за разлика от това, което става след Втората световна война, играят малка роля“, вжж Paris 1919: Six Months That Changed the World (New York: Random House, 2001), 422–423.

² За корените на саудитско-американското сътрудничество в сигурността вжж: Saudi Arabia: The Ceaseless Quest for Security (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1985), 60–68; Rachel Bronson, Thicker than Oil: America's Uneasy Partnership with Saudi Arabia (New York: Oxford University Press, 2006), chaps. 1–2. За Багдадския пакт вжж Stephen M. Walt, The Origins of Alliances (Ithaca: Cornell University Press, 1987), 58–59.

на Израел през 1948 г., лидерите на САЩ се стараят да не нарушат баланса в напрегнатата ситуация между Израел и арабите и внимателно избягват да поемат официален ангажимент към еврейската държава, за да не застрашат по-важни за Щатите стратегически интереси. Тази ситуация се променя постепенно през следващите десетилетия в отговор на събития като Шестдневната война, продажбата на съветско оръжие на различни арабски държави и нарастващото влияние на произраелските групи в Съединените щати. Предвид тази драматична трансформация на ролята на Америка в региона почти няма смисъл да се опитваме да обясним сегашната политика на САЩ – и особено щедрата подкрепа, която сега се оказва на Израел – чрез позоваване на религиозните вярвания през отминала ера и радикално различните по форма, в сравнение с по-раншните, американски ангажименти към Тел Авив. Няма нищо неизбежно или предопределено, що се отнася за сегашната специална връзка между САЩ и Израел.

От времето на Шестдневната война от 1967 г. бихме добавили една характерна особеност и основна насока в блискоизточната политика на Америка спрямо Израел. През последните четири десетилетия САЩ на практика са предоставили на Израел такъв обем материална и дипломатическа подкрепа, че в сравнение с него стореното за други държави е направо минимално. Тази помощ до голяма степен е безусловна: каквото и да прави Израел, нивото на подкрепа остава – в по-голямата си част – непроменено. В частност Съединените щати неизменно предпочитат Израел пред палестинците и рядко оказват натиск върху еврейската държава да спре изграждането на нови селища и пътища по Западния бряг. Въпреки че президентите Бил Клинтън и Джордж У. Буш открито подкрепят създаването на жизнеспособна палестинска държава, нито един от двамата не беше готов да използва лостовете на американската власт, за да превърне тази подкрепа в реалност.

Освен това Съединените щати предприемат политики в целия Близък изток, които отразяват предпочитанията на Израел.

От началото на 90-те години на ХХ век например американската политика спрямо Иран е силно повлияна от желанията на редица израелски правителства. През последните години Тегеран е направил няколко опита да подобри отношенията си с Вашингтон и да се уредят основни противоречия, но Израел и неговите американски поддръжници винаги са готови да предотвратят всяко разведряване между Иран и Съединените щати, като се стремят да държат двете държави далеч една от друга. Друг пример е поведението на администрацията на Буш по време на израелската война срещу Ливан през лятото на 2006 г. Почти всички страни по света остро разкритикуваха израелските бомбени нападения, при които загинаха над хиляда ливанци, повечето от които цивилни, но Съединените щати не го направиха. Вместо това Щатите помогнаха на Израел да отхвърли критиките срещу войната, като видни представители на двете политически партии открито защитаваха поведението на Израел. Тази недвусмислена подкрепа за Израел подкопа позицията на проамериканското правителство в Бейрут, засили позициите на „Хизбула“ и сближи Иран, Сирия и „Хизбула“ – резултати, които едва ли могат да бъдат наречени добри както за Вашингтон, така и за Ерусалим.

Много политики, следвани от Израел, сега застрашават националната сигурност на САЩ. Комбинацията от непрестанната подкрепа на САЩ за Израел и продължаващата окупация на палестински територии от Израел подклажда антиамериканизма в целия арабски и ислямски свят, като по този начин увеличава заплахата от международен тероризъм и затруднява Вашингтон да се справи с други проблеми, като например затварянето на иранската ядрена програма. Поради това, че САЩ в момента са толкова непопулярни в рамките на все по-разширяващ се регион, арабските лидери, които иначе биха могли да споделят американските цели, сега не са склонни да ни помагат открито и това е предпоставка, която осакатява американските усилия за справяне с множеството регионални предизвикателства.